

Bruxelles, 22.5.2018
COM(2018) 271 final

2018/0127 (NLE)

Propunere de

RECOMANDARE A CONSILIULUI

privind sisteme de înaltă calitate de educație și îngrijire a copiilor preșcolari

{SWD(2018) 173 final}

EXPUNERE DE MOTIVE

1. CONTEXTUL PROPUNERII

• Motivele și obiectivele propunerii

Primii ani de viață¹ sunt cei mai importanți pentru dezvoltarea competențelor și a dispozițiilor de învățare de bază, care influențează foarte mult perspectivele de educație și de angajare de mai târziu, precum și realizările și satisfacțiile din cursul vieții, în general.

Potrivit Pilonului european al drepturilor sociale², copiii ar trebui să aibă dreptul la servicii de educație și îngrijire a copiilor preșcolari accesibile din punct de vedere financiar și de bună calitate. În plus, copiii din mediile defavorizate ar trebui să aibă dreptul la măsuri specifice, menite să favorizeze egalitatea de șanse.

În comunicarea sa intitulată „Consolidarea identității europene prin educație și cultură”³, Comisia Europeană descrie viziunea unui Spațiu european al educației, în care învățarea, formarea profesională și cercetarea de înaltă calitate și favorabile incluziunii să nu fie limitate de frontiere, iar oamenii să poată beneficia de bogata ofertă educațională din Uniune. Educația și îngrijirea de înaltă calitate a copiilor preșcolari⁴ fac parte din această viziune, întrucât acestea pun bazele învățării viitoare⁵ și ale formării identității și cetățeniei.

Serviciile de înaltă calitate joacă un rol decisiv în îmbunătățirea rezultatelor educației, inclusiv în dezvoltarea competențelor sociale. Cercetarea demonstrează că participarea la o educație și o îngrijire de înaltă calitate a copiilor preșcolari conduce la dobândirea unui nivel mai ridicat de competențe de bază și constituie o măsură puternică de prevenire a părăsirii timpurii a școlii⁶. De asemenea, PISA, programul OCDE privind evaluarea internațională a elevilor, arată că elevii de 15 ani care au beneficiat de educație preșcolară mai mult de un an obțin note mai mari la matematică. Elevii care nu au beneficiat de educație preșcolară au de trei ori mai multe șanse să obțină rezultate slabe decât cei care au beneficiat de acest nivel de educație mai mult de un an⁷.

Educația și îngrijirea incluzivă a copiilor preșcolari contribuie în mod semnificativ la abordarea problemei inegalității și a excluziunii sociale. În absența unei educații preșcolare de înaltă calitate, apare de timpuriu un decalaj în materie de dezvoltare și de competențe între

¹ „Primii ani”, în contextul prezentei recomandări, înseamnă primii șase ani de viață.

² Consiliul Uniunii Europene (2017), Proclamația interinstituțională privind Pilonul european al drepturilor sociale <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13129-2017-INIT/ro/pdf>

³ Comunicarea Comisiei (2017) privind Consolidarea identității europene prin educație și cultură - Contribuția Comisiei Europene la reuniunea liderilor din 17 noiembrie 2017 de la Göteborg, [COM\(2017\) 673 final](#).

⁴ Educația și îngrijirea copiilor preșcolari se referă la orice servicii reglementate care asigură educație și îngrijire pentru copii începând de la naștere până la vârsta școlarizării primare obligatorii - indiferent de cadru, de modul de finanțare, de orar sau de conținutul programei - și includ îngrijirea pe timp de zi în centre specializate și în cadrul familiei, servicii finanțate din fonduri private sau publice și servicii destinate nivelului preșcolar.

⁵ Stringher, C. (2016), *Assessment of learning to learn in early childhood: an Italian framework*. Italian Journal of Sociology of Education, 1/2016.

⁶ Comisia Europeană (2014), *Study on the effective use of early childhood education and care in preventing early school leaving*, <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/7548dd37-c626-4e2d-bd70-625edf707adc/language-en>.

⁷ OCDE (2016), *Low-Performing Students: why they fall behind and how to help them succeed* <https://www.mecd.gob.es/dctm/inee/internacional/low-performers-ebook-final.pdf?documentId=0901e72b82011e68>.

copiii provenind din medii socioeconomice diferite⁸, perpetuându-se astfel ciclul transmiterii între generații a dezavantajelor. Experiențele legate de educația și îngrijirea copiilor preșcolari reprezintă o ocazie de a preveni și de a atenua dezavantajele pentru copiii proveniți din comunitățile defavorizate de romi și pentru cei din familii de migranți. Datele științifice demonstrează că, dintre copiii care provin din familii de migranți cu situații comparabile, cei care au beneficiat de educație și îngrijire timpurie în țara lor de origine obțin note mai bune la citire⁹. În plus, serviciile de înaltă calitate de educație și îngrijire a copiilor preșcolari au efecte pozitive asupra participării părinților la piața forței de muncă și aduc beneficii clare pentru atingerea unui nivel mai ridicat de egalitate între femei și bărbați.

Obiectivul prezentei propuneri de recomandare a Consiliului este de a sprijini statele membre în eforturile lor de îmbunătățire a accesibilității și a calității sistemelor lor de educație și îngrijire a copiilor preșcolari, recunoscând totodată că statele membre dețin responsabilitatea principală în acest domeniu. Prezenta propunere urmărește să stabilească o definiție comună la nivel european a calității în domeniul educației și îngrijirii copiilor preșcolari. Ea prezintă instrumente și exemple de politici pentru a sprijini statele membre în ambițiile lor de a crea sisteme și servicii de înaltă calitate și incluzive. O analiză recentă a politicilor¹⁰ indică faptul că țările care adoptă o abordare strategică în materie de calitate progresa mai mult decât celelalte în dezvoltarea și îmbunătățirea serviciilor lor de educație și îngrijire a copiilor preșcolari. Cu toate acestea, doar un număr redus de state membre au creat un cadru de calitate sau un document de politică echivalent pentru reglementarea serviciilor. De aceea, prezenta propunere prezintă elementele-cheie ale unui cadru de calitate în domeniul educației și îngrijirii copiilor preșcolari care poate constitui o sursă de inspirație pentru statele membre în gândirea lor strategică legată de serviciile din acest domeniu.

În majoritatea țărilor din UE, nici calitatea, nici numărul locurilor nu răspund așteptărilor. În prezent, în UE există peste 32 de milioane de copii sub vârsta de școlarizare obligatorie, însă numai aproximativ 15 milioane dintre aceștia beneficiază de educație și îngrijire a copiilor preșcolari¹¹. Deși decizia de a recurge sau nu la aceste servicii le revine părinților, cererea de locuri la nivel european este mai mare decât oferta.

Potrivit criteriului de referință european elaborat în contextul cadrului strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării profesionale¹², cel puțin 95 % dintre copiii cu vârsta între patru ani și vârsta de începere a învățământului primar obligatoriu ar trebui să participe la educația preșcolară. Acest criteriu de referință aproape că a fost îndeplinit¹³. Potrivit obiectivului stabilit de comun acord în cadrul Consiliului European de la Barcelona din 2002 (vizând îmbunătățirea nivelului de participare a femeilor la piața forței de

⁸ Ultimele cercetări demonstrează că acesta poate apărea începând chiar de la 12 luni: Hurt H. and Betancourt M. (2017), *Turning 1 Year of Age in a Low Socioeconomic Environment: A Portrait of Disadvantage*, *Journal of Developmental & Behavioral Pediatrics*: volumul 38 - ediția 7 - p 493–500.

⁹ OCDE și Uniunea Europeană (2015), *Indicators of Immigration Integration 2015 – Settling In*. <http://www.oecd.org/els/mig/Indicators-of-Immigrant-Integration-2015.pdf>.

¹⁰ Lazzari A. et al. (2017), *The current state of national ECEC quality frameworks, or equivalent strategic policy documents, governing ECEC quality in EU Member States*, raport NESET II, <http://nesetweb.eu/en/library/the-current-state-of-national-ecec-quality-frameworks-or-equivalent-strategic-policy-documents-governing-ecec-quality-in-eu-member-states/>.

¹¹ Centrul European de Strategie Politică (2017), *10 Trends Transforming the Education as We Know It*. https://ec.europa.eu/epsc/publications/other-publications/10-trends-transforming-education-we-know-it_en.

¹² Comisia Europeană/ EUROSTAT, *Your key data to European statistics- European benchmarks*, <http://ec.europa.eu/eurostat/web/education-and-training/eu-benchmarks>.

¹³ În conformitate cu cel mai recent Monitor al educației și formării din 2017, 94,8 % dintre copiii cu vârsta între patru ani și vârsta de începere a nivelului ISCED 1 participă la educație, http://ec.europa.eu/education/sites/education/files/monitor2017_en.pdf

muncă), 33 % dintre copiii mai mici de trei ani și 90 % dintre copiii cu vârsta între trei ani și vârsta școlarizare obligatorie ar trebui să aibă acces la serviciile respective. O evaluare a acestor obiective este prezentată în paralel cu prezenta propunere¹⁴.

Calitatea serviciilor furnizate este adesea insuficientă și variază considerabil în interiorul statelor și de la un stat membru la altul, între structurile publice și cele private, între mediul urban și cel rural sau zonele îndepărtate, dar și între grupele de vârstă (0-3 și 3-6)¹⁵.

Consecințele lipsei de locuri disponibile și accesibile din punct de vedere financiar, precum și ale calității scăzute a serviciilor au implicații majore¹⁶. Disponibilitatea și/sau accesibilitatea limitată a unor servicii de înaltă calitate reprezintă o problemă îndeosebi pentru copiii care sunt defavorizați încă de la începutul vieții din cauza mai multor factori, precum sărăcia, handicapul, discriminarea sau faptul că provin din familii de romi sau de migranți. În Europa zilelor noastre, copiii care cresc în situații de sărăcie sau de excluziune socială au în continuare mai puține șanse decât colegii lor din medii mai înstărite de a avea performanțe școlare bune, de a se bucura de o stare bună de sănătate și de a-și realiza, mai târziu în viață, întregul potențial¹⁷.

• Coerența cu dispozițiile existente în domeniul de politică vizat

Necesitatea de a îmbunătăți accesibilitatea și calitatea serviciilor de educație și îngrijire a copiilor preșcolari a fost puternic subliniată, de asemenea, în Comunicarea Comisiei privind dezvoltarea școlilor și calitatea excelentă a predării¹⁸ și în Concluziile aferente ale Consiliului privind dezvoltarea școlilor și calitatea excelentă a predării¹⁹.

Recomandarea Comisiei intitulată „Investiția în copii: ruperea cercului vicios al defavorizării”²⁰ a subliniat importanța asigurării accesului la o educație și o îngrijire incluzive și de înaltă calitate a copiilor preșcolari, a asigurării accesibilității acestora din punct de vedere financiar și a adaptării serviciilor la necesitățile familiilor, luând în considerare, în mod special, nevoile copiilor din medii defavorizate.

În ianuarie 2018, Comisia a adoptat o propunere de recomandare a Consiliului privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții²¹, care se referă la educația și

¹⁴ Raportul Comisiei privind dezvoltarea structurilor de îngrijire pentru copiii de vârstă mică în vederea sporirii participării femeilor la piața forței de muncă, a obținerii echilibrului între viața profesională și cea privată pentru părinții care lucrează și a realizării unei creșteri durabile și favorabile incluziunii în Europa („obiectivele de la Barcelona”), COM(2018) 273 final; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018DC0273&rid=1>

¹⁵ Lazzari, A.; Vandenbroeck, M. (2013), *Accessibility of ECEC for children from ethnic minority and low-income families* https://www.researchgate.net/publication/236347188_Accessibility_of_Early_Childhood_Education_and_Care_ECEC_for_children_from_ethnic_minority_and_low-income_families; Document de lucru al serviciilor Comisiei (2017) - Bilanțul recomandării din 2013 intitulată „Investiția în copii: ruperea cercului vicios al defavorizării”, COM (2017)258.

¹⁶ Vandenbroeck M. et al. (2018), *Benefits of early childhood education and care and the conditions for obtaining them*, raport EENNEE, <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/14194adc-fc04-11e7-b8f5-01aa75ed71a1/language-en>; a se vedea, de asemenea, Comisia Europeană (2016), „Evoluția ocupării forței de muncă și a situației sociale în Europa, 2015”.

¹⁷ Recomandarea 2013/112/UE a Comisiei, „Investiția în copii: ruperea cercului vicios al defavorizării” (2013/112/UE), JO L 59, 2.3.2013.

¹⁸ Comunicarea Comisiei (2017), „Dezvoltarea școlilor și calitatea excelentă a predării pentru un început bun în viață”, COM(2017)248.

¹⁹ Concluziile Consiliului privind dezvoltarea școlilor și calitatea excelentă a predării, 2017/C 421/03.

²⁰ Recomandarea Comisiei din 20.2.2013, „Investiția în copii: ruperea cercului vicios al defavorizării” (2013/112/UE), JO L 59, 2.3.2013.

²¹ Comisia Europeană (2018), Propunere de recomandare a Consiliului privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții, COM(2018) 24.

îngrijirea copiilor preșcolari și la importanța pe care o are sprijinirea dezvoltării competențelor în cadrul educației preșcolare, punând accentul pe competențele sociale și emoționale.

De asemenea, Comisia a adoptat o propunere de recomandare a Consiliului privind promovarea valorilor comune, a educației favorabile incluziunii și a dimensiunii europene a predării²². Această propunere subliniază importanța asigurării unei educații favorabile incluziunii pentru toți cursanții, începând de la vârsta cea mai fragedă.

- **Coerența cu alte domenii de politică ale Uniunii**

Propunerea este strâns legată de Pilonul european al drepturilor sociale²³, care a identificat, în principiul 11, dreptul copiilor la servicii de educație și îngrijire a copiilor preșcolari accesibile din punct de vedere financiar și de bună calitate.

Disponibilitatea și accesibilitatea din toate punctele de vedere, inclusiv financiar, a structurilor de înaltă calitate de îngrijire a copiilor reprezintă, de asemenea, factori-cheie, care le permit părinților să participe la piața forței de muncă. Un raport privind obiectivele convenite în cadrul Consiliului European de la Barcelona din 2002, publicat de Comisia Europeană, evaluează progresele înregistrate în statele membre²⁴.

Comunicarea privind echilibrul dintre viața profesională și cea privată²⁵ a recunoscut necesitatea de a asigura servicii de îngrijire formale de bună calitate în întreaga Europă, pentru a elimina barierele din calea ocupării forței de muncă, în special pentru femei. Această inițiativă are potențialul de a contribui la îmbunătățirea nivelului de participare a femeilor la piața forței de muncă și a egalității între femei și bărbați din punctul de vedere al independenței economice, o prioritate stabilită în Angajamentul strategic al Comisiei pentru egalitatea de gen 2016-2019²⁶. Prin urmare, inițiativa contribuie la atingerea obiectivelor bazate pe tratat²⁷ privind egalitatea dintre femei și bărbați din punctul de vedere al oportunităților oferite de piața forței de muncă și promovarea unui nivel ridicat de ocupare a forței de muncă în Uniune.

Cadrul UE pentru strategiile naționale de integrare a romilor²⁸ și Recomandarea din 2013 a Consiliului cu privire la măsurile de integrare efectivă a romilor în statele membre²⁹ au invitat statele membre să extindă accesul la educația și îngrijirea copiilor preșcolari și să amelioreze calitatea acestora, inclusiv prin acordarea de sprijin special pentru copiii romi.

²² Comisia Europeană (2018), Propunere de recomandare a Consiliului privind promovarea valorilor comune, a educației favorabile incluziunii și a dimensiunii europene a predării. [COM\(2018\) 23 final](#).

²³ Consiliul Uniunii Europene (2017), Proclamația interinstituțională privind Pilonul european al drepturilor sociale <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13129-2017-INIT/ro/pdf>

²⁴ Raportul Comisiei privind dezvoltarea structurilor de îngrijire pentru copiii de vârstă mică în vederea sporirii participării femeilor la piața forței de muncă, a obținerii echilibrului între viața profesională și cea privată pentru părinții care lucrează și a realizării unei creșteri durabile și favorabile incluziunii în Europa („obiectivele de la Barcelona”), COM(2018) 273 final; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018DC0273&rid=1>.

²⁵ Comunicarea Comisiei (2017), O inițiativă pentru sprijinirea echilibrului dintre viața profesională și cea privată a părinților și îngrijitorilor care lucrează, [COM\(2017\) 252 final](#).

²⁶ Comisia Europeană (2015), Angajamentul strategic pentru egalitatea de gen 2016-2019, https://ec.europa.eu/anti-trafficking/eu-policy/strategic-engagement-gender-equality-2016-2019_en

²⁷ Articolul 153 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE).

²⁸ Comunicarea Comisiei (2011) privind un cadru UE pentru strategiile naționale de integrare a romilor, [COM\(2011\) 173](#).

²⁹ Recomandarea Consiliului (EPSCO) din 9 decembrie 2013 cu privire la măsurile de integrare efectivă a romilor în statele membre, https://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/lsa/139979.pdf.

Planul de acțiune privind integrarea resortisanților din țările terțe³⁰ și Comunicarea privind protecția copiilor migranți³¹ au recunoscut că educația și îngrijirea copiilor preșcolari sunt fundamentale pentru integrarea familiilor și a copiilor din țări terțe. Această inițiativă contribuie la eliminarea barierelor din calea participării fetelor și băieților resortisanți ai unor țări terțe la educația preșcolară, la asigurarea faptului că tuturor copiilor li se oferă șansa de a-și realiza întregul potențial și la sprijinirea integrării copiilor migranți.

Procesul semestrului european a acordat prioritate problemei educației și a îngrijirii copiilor preșcolari și mai multe state membre au primit recomandări specifice fiecărei țări cu privire la îngrijirea copiilor și la educația favorabilă incluziunii. Orientările pentru politicile de ocupare a forței de muncă subliniază importanța accesului la servicii de educație și îngrijire a copiilor preșcolari accesibile din punct de vedere financiar și de calitate. Analiza anuală a creșterii din 2018 face referire la importanța acestora din punctul de vedere al politicilor privind egalitatea de șanse, incluziunea socială și echilibrul dintre viața profesională și cea privată. Raportul comun din 2018 privind ocuparea forței de muncă face referire, de asemenea, la progresele înregistrate de statele membre în acest domeniu, monitorizând în special accesul la educația și îngrijirea copiilor preșcolari mai mici de 3 ani, ca parte a tabloului de bord al Pilonului drepturilor sociale³². Ar trebui promovată reconcilierea vieții profesionale cu cea de familie, în special prin acordarea accesului la îngrijire pe termen lung și la servicii de educație și îngrijire a copiilor preșcolari accesibile din punct de vedere financiar și de calitate.

În fine, fondurile structurale și de investiții europene joacă, de asemenea, un rol major în sprijinirea investițiilor în infrastructuri și servicii accesibile din toate punctele de vedere, inclusiv financiar, și de calitate.

2. TEMEI JURIDIC, SUBSIDIARITATE ȘI PROPORȚIONALITATE

• Temeiul juridic

Prezenta inițiativă este în conformitate cu articolul 165 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene. Articolul 165 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene prevede că „Uniunea contribuie la dezvoltarea unei educații de calitate, prin încurajarea cooperării dintre statele membre și, în cazul în care este necesar, prin sprijinirea și completarea acțiunii acestora, respectând pe deplin responsabilitatea statelor membre față de conținutul învățământului și de organizarea sistemului educațional”.

Inițiativa nu propune nicio extindere a competenței de reglementare a UE sau a angajamentelor cu caracter obligatoriu care le revin statelor membre. Statele membre vor decide, în funcție de situația de pe plan național, în ce mod vor putea valorifica cel mai bine recomandarea Consiliului.

• Subsidiaritatea (în cazul competențelor neexclusive)

Comisia ia măsuri pentru a încuraja în continuare statele membre să coopereze în domeniul educației și al îngrijirii copiilor preșcolari³³, bazându-se pe rezultatele importante care au fost

³⁰ Comunicarea Comisiei (2016), Plan de acțiune privind integrarea resortisanților din țările terțe, [COM\(2016\) 377 final](#).

³¹ Comunicarea Comisiei (2017), Protecția copiilor migranți, [COM\(2017\) 211 final](#).

³² Tabloul de bord social. *Monitoring EU Member States Performance under the European Pillar of Social Rights*, https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/social-scoreboard-2018-country-reports_en.pdf

³³ Raportul comun pentru 2015 al Consiliului și al Comisiei privind punerea în aplicare a Cadrului strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării profesionale (ET 2020) - *Noi priorități pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării profesionale*, [2015/C 417/04](#).

deja obținute, inclusiv, în special, pe propunerea din 2014 a experților referitoare la un cadru de calitate pentru educația și îngrijirea copiilor preșcolari³⁴.

Valoarea adăugată a acțiunii la nivelul UE constă în capacitatea UE:

- de a valorifica cunoștințele și expertiza dobândite în Uniune și de a continua cooperarea pe baza cadrului de calitate propus, ca instrument comun de referință;
 - de a sprijini în continuare statele membre în eforturile lor de a-și reforma oferta de servicii;
 - de a sprijini eforturile statelor membre prin furnizarea unor instrumente europene, cum ar fi un set de declarații de calitate.
- **Proportionalitatea**

Propunerea are ca scop să formuleze recomandări în conformitate cu cele cinci dimensiuni ale cadrului de calitate, însoțite de opțiuni pentru răspunsurile de politică la principalele provocări din sector. Aceasta va permite statelor membre să utilizeze recomandarea Consiliului în funcție de contextul lor național specific. Fiecare stat membru decide cu privire la abordarea pe care o va adopta în eforturile sale de îmbunătățire a propriului sistem.

- **Alegerea instrumentului**

O recomandare a Consiliului este un instrument adecvat în domeniul educației și formării, în care UE are o competență de susținere, și este un instrument care a fost utilizat în mod frecvent pentru acțiunile europene în domeniile educației și formării. Ca instrument juridic, aceasta reflectă angajamentul statelor membre față de măsurile prevăzute în textul său și furnizează o bază politică mai solidă pentru cooperarea în acest domeniu, respectând, în același timp, pe deplin competența statelor membre în domeniul educației și formării.

3. REZULTATELE EVALUĂRILOR EX POST, ALE CONSULTĂRILOR CU PĂRȚILE INTERESATE ȘI ALE EVALUĂRII IMPACTULUI

- **Evaluările ex post/verificarea adecvării legislației existente**

Nu se aplică.

- **Consultările cu părțile interesate**

În decembrie 2016, 250 de experți, factori de decizie și practicieni au participat la conferința *A Great start in life! The best possible education in the early years* („Un început excelent în viață! Cea mai bună educație posibilă în primii ani”). Concluziile conferinței³⁵ au fost luate în considerare în mod corespunzător în contextul elaborării prezentei propuneri. În plus, au fost luate în considerare constatările relevante din cadrul consultărilor publice privind inițiativa

³⁴ Grupul de lucru tematic privind educația și îngrijirea copiilor preșcolari (2014), Propunere de principii-cheie ale unui cadru de calitate pentru educația și îngrijirea copiilor preșcolari, http://ec.europa.eu/assets/eac/education/policy/strategic-framework/archive/documents/ecec-quality-framework_en.pdf.

³⁵ Comisia Europeană (2016), Raportul privind conferința „Un început excelent în viață”, https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/great-start-life-report_en.pdf.

referitoare la echilibrul dintre viața profesională și cea privată³⁶ și privind Pilonul european al drepturilor sociale³⁷.

Ca urmare a unei serii de consultări anterioare legate de propunerile privind principiile cheie ale unui cadru de calitate pentru educația și îngrijirea copiilor preșcolari³⁸, la 31 ianuarie 2018, Comisia a organizat o reuniune specială pentru a se consulta cu părțile interesate. Participanții au reprezentat o gamă largă de organizații ale societății civile, precum și reprezentanți ai statelor membre, acoperind organizațiile care își desfășoară activitatea în domeniul educației și al învățării pe tot parcursul vieții, al protecției și al drepturilor copilului, asociații de părinți și de familii, rețele privind inegalitățile sociale, agenții pentru persoanele cu nevoi educaționale speciale și cu handicap și sindicate ale cadrelor didactice. Reuniunea părților interesate a confirmat și a salutat abordarea globală și a furnizat informații suplimentare legate de provocările actuale și de soluțiile posibile în sector.

- Părțile interesate au evidențiat necesitatea incluziunii sociale și a definirii unor grupuri specifice de copii (și de familii), pentru a se garanta că aceștia nu sunt neglijăți. Acestea au reamintit importanța asigurării unui nivel coerent de calitate pretutindeni, inclusiv în zonele rurale, a concentrării asupra nevoilor copiilor și a includerii unor obiective și ținte adaptate vârstei, precum și a accentuării învățării bazate pe jocuri.
- De asemenea, părțile interesate au subliniat necesitatea de a recunoaște faptul că scopul cadrului de calitate nu este numai acela de a stabili standarde minime și că statele membre ar trebui încurajate să furnizeze servicii de înaltă calitate. În plus, recomandarea Consiliului ar trebui să ofere sprijin la nivel de state membre sau de sistem și ar trebui să faciliteze flexibilitatea pentru a permite diferitelor țări să își reexamineze propriile abordări în materie de calitate.
- **Obținerea și utilizarea expertizei**

În cursul ultimilor doi ani, Comisia a colaborat cu experți-cheie din întreaga UE pentru a defini factori de calitate³⁹ și pentru a elabora instrumente de autoevaluare. Alte surse majore sunt enumerate în continuare:

- (1) Vor fi incluse date privind accesul, participarea și calitatea din Eurydice (2016), *Key Data on Early Childhood Education and Care* (Date cheie privind educația și îngrijirea copiilor preșcolari) și din Monitorul educației și formării (2017), precum și din OCDE (2017), *Starting Strong V: Key indicators on*

³⁶ Comisia Europeană (2017), Raport privind consultarea publică referitoare la acțiunile care ar putea fi întreprinse pentru a aborda provocările legate de echilibrul dintre viața profesională și cea privată cu care se confruntă părinții și îngrijitorii care lucrează, <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1311&langId=ro&moreDocuments=yes>.

³⁷ Consultare publică privind pilonul european al drepturilor sociale, <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=ro&catId=699&consultId=22&visib=0&furtherConsult=yes>.

³⁸ De exemplu: Asociația europeană a furnizorilor de servicii pentru persoanele cu handicap (2016), *Statement on Early Childhood Intervention*, http://www.easpd.eu/sites/default/files/sites/default/files/Policy/Education/easpd_statement_on_early_childhood_intervention.pdf, European Parent Association (2015), *The Best Interest of the Young Child: Position Paper on Early Childhood Education and Care Needs and Provisions from the Parents' Perspective*.

³⁹ Comisia Europeană (2018), *Monitoring the Quality of Early Childhood Education and Care – Complementing the 2014 ECEC Quality Framework proposal with indicators*, <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/825252b4-3ec6-11e8-b5fe-01aa75ed71a1/language-ro/format-PDF/source-69837044>.

early childhood education and care (Copilăria, mari provocări: indicatori-cheie privind educația și îngrijirea copiilor preșcolari).

- (2) CARE (2016) *Curriculum Quality Analysis and Impact Review of European early childhood education and care, Policy Recommendations on quality* (Analiza de calitate a programelor de învățământ și reexaminarea impactului educației și al îngrijirii copiilor preșcolari la nivel european, recomandări de politică privind calitatea). Acest proiect european multidisciplinar de cercetare a formulat concluzii și recomandări privind programele de învățământ, calitatea, bunăstarea, impactul, accesul, finanțarea și guvernarea, dar și rolul profesioniștilor.
- (3) EENEE (2017), *Benefits of early childhood education and care and the conditions under which they can be obtained* (Beneficiile educației și ale îngrijirii copiilor preșcolari și condițiile în care pot fi obținute acestea). Acest raport propune diferite tipuri de determinanți care pot influența concretizarea acestor beneficii potențiale.
- (4) NESET (2017), *Current state of national early childhood education and care quality frameworks, or equivalent strategic policy documents, governing early childhood education and care quality in EU Member States* (Situția actuală a cadrelor naționale de calitate în domeniul educației și îngrijirii copiilor preșcolari sau a documentelor de politică strategice echivalente care reglementează calitatea educației și a îngrijirii copiilor preșcolari în statele membre ale UE).
- (5) Documentul de lucru al serviciilor Comisiei referitor la punerea în aplicare a recomandării privind investiția în copii⁴⁰, publicat împreună cu Pilonul european al drepturilor sociale.

De asemenea, Platforma europeană pentru investiția în copii (EPIC) oferă bune practici bazate pe dovezi pentru punerea în aplicare a Recomandării privind investiția în copii și profiluri de țară actualizate privind politicile UE care vizează copiii și familia.

- **Evaluarea impactului**

Având în vedere complementaritatea activităților propuse cu inițiativele statelor membre, caracterul voluntar al activităților respective și amploarea efectelor preconizate, nu a fost efectuată o evaluare a impactului. În schimb, elaborarea propunerii s-a bazat pe studii anterioare și pe consultarea cu statele membre și cu părțile interesate.

- **Caracterul adecvat al reglementărilor și simplificarea**

Nu se aplică.

- **Drepturi fundamentale**

Prezenta recomandare respectă drepturile fundamentale și principiile recunoscute prin Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, inclusiv dreptul la educație, respectul pentru diversitatea culturală, religioasă și lingvistică și nediscriminarea. În special, recomandarea promovează drepturile copilului, astfel cum sunt stabilite la articolul 24, și ține seama de Convenția ONU cu privire la drepturile copilului, în special de articolul 29 alineatul (1) litera

⁴⁰

Documentul de lucru al serviciilor Comisiei (2017) - Bilanțul recomandării din 2013 intitulat „Investiția în copii: ruperea cercului vicios al defavorizării”, COM (2017) 258; a se vedea, de asemenea: Recomandarea Comisiei din 20.2.2013, „Investiția în copii: ruperea cercului vicios al defavorizării” (2013/112/UE), JO L 59, 2.3.2013.

(c), care precizează că educația copilului trebuie să se facă în spiritul dezvoltării respectului față de părinții săi, față de limba sa, de identitatea și valorile sale culturale, față de valorile naționale ale țării în care acesta locuiește, ale țării de origine, precum și față de civilizații diferite de a sa⁴¹. Prezenta recomandare trebuie pusă în aplicare în conformitate cu aceste drepturi și principii.

4. IMPLICAȚIILE BUGETARE

Acțiunile propuse în prezenta recomandare care au implicații bugetare vor fi sprijinite din resursele existente ale programului Erasmus+ și, posibil, din cele ale programului Orizont 2020 sau din fondurile structurale și de investiții europene, cu condiția ca dispozițiile actelor de bază aplicabile să prevadă un astfel de sprijin. Această inițiativă nu aduce atingere negocierilor referitoare la următorul cadru financiar multianual și viitoarelor programe.

Nu vor fi necesare resurse suplimentare de la bugetul UE.

5. ALTE ELEMENTE

- **Planuri de punere în aplicare și modalități de monitorizare, evaluare și raportare**

Progresele vor fi urmărite prin intermediul reuniunilor Grupului de lucru pentru educație și formare 2020 privind educația și îngrijirea copiilor preșcolari, care va oferi un forum pentru învățarea reciprocă și schimbul de bune practici.

Semestrul european va rămâne un instrument esențial de monitorizare a furnizării de servicii de calitate în materie de educație și de îngrijire a copiilor preșcolari, și în ceea ce privește obiectivul de la Barcelona⁴², și va furniza orientări suplimentare statelor membre, inclusiv prin utilizarea recomandărilor specifice fiecărei țări, acolo unde este necesar.

Un nou criteriu de referință posibil privind furnizarea serviciilor de educație și îngrijire a copiilor preșcolari va face obiectul unor discuții ulterioare cu statele membre. Aceasta poate include o posibilă revizuire a obiectivului de la Barcelona privind serviciile formale de îngrijire a copiilor, posibila stabilire a unui criteriu de referință în contextul semestrului european, precum și revizuirea criteriului de referință definit în cadrul strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării profesionale (Educație și formare profesională 2020)⁴³.

Comisia va prezenta Consiliului rapoarte cu privire la progresele înregistrate în ceea ce privește punerea în aplicare a recomandării, în conformitate cu modalitățile de raportare ale cadrului strategic pentru cooperarea în domeniul educației și formării profesionale.

- **Documente explicative (pentru directive)**

Nu se aplică.

- **Explicația detaliată a dispozițiilor specifice ale propunerii**

Dispozițiile referitoare la statele membre

⁴¹ ONU (1989), Convenția cu privire la drepturile copilului, adoptată la 20.11.1989.

⁴² Concluziile Președinției, Consiliul European de la Barcelona, 15-16 martie 2002, SN 100/1/02 REV 1, http://ec.europa.eu/invest-in-research/pdf/download_en/barcelona_european_council.pdf.

⁴³ Raportul comun pentru 2015 al Consiliului și al Comisiei privind punerea în aplicare a Cadrului strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării profesionale (ET 2020) - *Noi priorități pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării profesionale*, [2015/C 417/04](#).

Propunerea recomandă statelor membre să îmbunătățească accesul la serviciile de educație și îngrijire a copiilor preșcolari, precum și calitatea acestor servicii. Propunerea prezintă, în anexă, cadrul de calitate al UE pentru educația și îngrijirea copiilor preșcolari.

Propunerea invită statele membre să abordeze principalele provocări cu care se confruntă în sectorul educației și îngrijirii copiilor preșcolari și include opțiuni de politică al căror scop este:

- să garanteze că serviciile de educație și îngrijire a copiilor preșcolari sunt accesibile din toate punctele de vedere, inclusiv financiar, și incluzive;
- să sprijine profesionalizarea personalului în funcție de nivelurile existente ale calificărilor profesionale și de condițiile de lucru actuale;
- să consolideze elaborarea programelor de învățământ preșcolar, astfel încât să răspundă nevoilor copiilor în materie de bunăstare și de educație;
- să promoveze monitorizarea și evaluarea transparentă a serviciilor la toate nivelurile de guvernare;
- să asigure finanțarea adecvată și un cadru juridic pentru furnizarea serviciilor, inclusiv crearea și menținerea unor cadre de calitate pentru educația și îngrijirea copiilor preșcolari adaptate la contextele naționale sau regionale.

Dispozițiile referitoare la Comisie

Recomandarea își propune să salute intenția Comisiei:

- de a facilita schimbul de experiențe și de bune practici între statele membre, în contextul cadrului strategic pentru cooperarea în domeniul educației și formării profesionale (educație și formare profesională - ET 2020);
- de a pune la dispoziție fonduri ale Uniunii Europene pentru sprijinirea îmbunătățirilor în materie de accesibilitate și de calitate a serviciilor, în special prin intermediul programului Erasmus+ și al fondurilor structurale și de investiții europene;
- de a propune, ca urmare a consultărilor cu statele membre, reexaminarea criteriului de referință privind educația și formarea profesională 2020 și a obiectivelor de la Barcelona, posibila stabilire a unui criteriu de referință privind educația și îngrijirea copiilor preșcolari în contextul semestrului european și punerea în aplicare a Pilonului drepturilor sociale.

Propunere de

RECOMANDARE A CONSILIULUI**privind sisteme de înaltă calitate de educație și îngrijire a copiilor preșcolari**

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 165,

având în vedere propunerea Comisiei Europene,

întrucât:

- (1) Potrivit celui de-al 11-lea principiu al Pilonului european al drepturilor sociale⁴⁴, toți copiii au dreptul la educație și îngrijire a copiilor preșcolari accesibile din punct de vedere financiar și de bună calitate. Aceasta este în concordanță cu Carta drepturilor fundamentale a UE⁴⁵, care recunoaște educația ca un drept, și cu obiectivul de dezvoltare durabilă 4.2 al Organizației Națiunilor Unite⁴⁶, care prevede că, până în 2030, toate fetele și toți băieții ar trebui să aibă acces la dezvoltare, îngrijire și educație de calitate în perioada preșcolară.
- (2) În comunicarea sa intitulată „Consolidarea identității europene prin educație și cultură”⁴⁷, Comisia Europeană stabilește o viziune privind un Spațiu european al educației, recunoscând rolul educației și îngrijirii copiilor preșcolari în crearea unor baze solide pentru învățarea în cadrul școlii și pe durata întregii vieți. Concluziile Consiliului privind dezvoltarea școlilor și calitatea excelentă a predării⁴⁸ și propunerea Comisiei⁴⁹ de recomandare a Consiliului privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții au reiterat rolul esențial pe care îl pot juca educația și îngrijirea copiilor preșcolari în promovarea învățării, a bunăstării și a dezvoltării tuturor copiilor.
- (3) Atât factorii de decizie, cât și cercetătorii recunosc că bazele și capacitatea de a învăța pe tot parcursul vieții se formează în primii ani⁵⁰ ai copilăriei. Învățarea este un proces gradual; construirea unei baze puternice în primii ani ai vieții reprezintă o condiție prealabilă pentru dezvoltarea competențelor și succesul educațional de la nivelurile superioare, fiind, în egală măsură, esențială pentru sănătatea și bunăstarea copiilor. Prin urmare, educația și îngrijirea copiilor preșcolari trebuie considerate drept baza sistemelor de educație și de formare și trebuie să facă parte integrantă din procesul de educație.

⁴⁴ Consiliu (2017), Proclamația interinstituțională privind Pilonului european al drepturilor sociale <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13129-2017-INIT/ro/pdf>.

⁴⁵ Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene [2012/C 326/02](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ro/TXT/?uri=CELEX%3A2012C326%3A02).

⁴⁶ Obiectivul de dezvoltare durabilă 4, [UN SDG 4.2](https://sdgs.un.org/goals/goal4).

⁴⁷ Comunicarea Comisiei privind Consolidarea identității europene prin educație și cultură - Contribuția Comisiei Europene la reuniunea liderilor de la Göteborg din 17 noiembrie 2017, [COM\(2017\) 673 final](https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/COM(2017)673_final).

⁴⁸ Concluziile Consiliului privind dezvoltarea școlilor și calitatea excelentă a predării, [2017/C 421/03](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ro/TXT/?uri=CELEX%3A2017C421%3A03).

⁴⁹ Comisia Europeană (2018), Propunere de recomandare a Consiliului privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții, [COM\(2018\) 24](https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/COM(2018)24).

⁵⁰ Primii ani înseamnă, de obicei, de la naștere până la vârsta de 6 ani, perioadă care corespunde nivelului educațional ISCED 0.

- (4) Participarea la educația și îngrijirea copiilor preșcolari este benefică pentru toți copiii, în special pentru cei provenind din medii defavorizate. Ea este utilă deoarece previne formarea decalajelor timpurii în materie de competențe, fiind astfel un instrument esențial pentru combaterea inegalităților și a sărăciei educaționale. Serviciile de educație și îngrijire copiilor preșcolari trebuie să facă parte dintr-un pachet integrat de măsuri de politică bazate pe drepturile copilului, menite să îmbunătățească rezultatele copiilor și să împiedice transmiterea dezavantajelor de la o generație la alta. Prin urmare, îmbunătățirea acestor servicii contribuie la îndeplinirea angajamentelor asumate în recomandarea Comisiei intitulată „Investiția în copii: ruperea cercului vicios al defavorizării”⁵¹ și în recomandarea Consiliului din 2013 cu privire la măsurile de integrare efectivă a romilor în statele membre⁵².
- (5) Participarea la educația și îngrijirea copiilor preșcolari generează beneficii multiple⁵³, atât pentru indivizi, cât și pentru societate în general, de la ameliorarea rezultatelor în cea ce privește nivelul de instruire și participarea la piața forței de muncă, până la reducerea intervențiilor sociale și educaționale și la crearea unor societăți cu un grad mai ridicat de coeziune și mai incluzive. Potrivit studiilor PISA⁵⁴, copii care beneficiază de educație preșcolară mai mult de un an obțin note mai mari la matematică la vârsta de 15 ani. S-a demonstrat, de asemenea, că participarea la educația și îngrijirea de calitate a copiilor preșcolari este un factor important pentru prevenirea părăsirii timpurii a școlii⁵⁵.
- (6) Educația din primii ani este esențială pentru a-i deprinde pe copii să conviețuiască în cadrul unor societăți eterogene. Aceste servicii pot consolida coeziunea socială și incluziunea în mai multe feluri. Ele pot servi drept locuri de întâlnire pentru familii. Pot contribui la dezvoltarea competențelor lingvistice ale copiilor, atât în limba în care este furnizat serviciul, cât și în limba maternă. Prin intermediul învățării socio-emoționale, experiențele trăite în structurile de educație și îngrijire a copiilor preșcolari le pot permite copiilor să învețe cum să empatizeze, să își cunoască drepturile și să se familiarizeze cu noțiunile de egalitate, toleranță și diversitate.
- (7) Investițiile realizate în primele stadii ale educației aduc beneficii mai mari decât cele din toate etapele ulterioare, în special pentru copiii defavorizați⁵⁶. Cheltuielile cu educația și îngrijirea copiilor preșcolari prezintă cea mai mare rentabilitate a investițiilor timpurii în capitalul uman.
- (8) În plus, disponibilitatea și accesibilitatea din toate punctele de vedere, inclusiv financiar, a unor structuri de înaltă calitate de îngrijire a copiilor reprezintă factori-cheie care le permit femeilor, dar și bărbaților, care au responsabilități de îngrijire să participe la piața forței de muncă, astfel cum au recunoscut Consiliul European de la

⁵¹ Recomandarea Comisiei din 20.2.2013, „Investiția în copii: ruperea cercului vicios al defavorizării” (2013/112/UE), JO L 59, 2.3.2013.

⁵² Recomandarea Consiliului (EPSCO) din 9 decembrie 2013 cu privire la măsurile de integrare efectivă a romilor în statele membre.

⁵³ Vandenbroeck M. et al (2017), *Benefits of early childhood education and care and the conditions for obtaining them*, raport al Rețelei europene de experți în economie și educație <http://www.eenee.de/eeneeHome/EENEE/Analytical-Reports.html>.

⁵⁴ OCDE (2016), *Education at a Glance*, <http://www.oecd.org/education/education-at-a-glance-19991487.htm>.

⁵⁵ Comisia Europeană (2014), *Study on the effective use of early childhood education and care in preventing early school leaving*, <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/7548dd37-c626-4e2d-bd70-625edf707adc/language-en>.

⁵⁶ Heckman, J.J. and Mosso, S. (2014), *The Economics of Human Development and Social Mobility*. *Annual Reviews of Economics*, 6, 689-733.

Barcelona din 2002, Pactul european pentru egalitatea de șanse între femei și bărbați⁵⁷ și comunicarea Comisiei privind echilibrul dintre viața profesională și cea privată, adoptată la 26 aprilie 2017⁵⁸. Ocuparea forței de muncă în rândul femeilor contribuie în mod direct la îmbunătățirea situației socioeconomice a gospodăriilor și la creșterea economică.

- (9) Investițiile în educația și îngrijirea copiilor preșcolari aduc beneficii doar dacă serviciile sunt de înaltă calitate, accesibile din toate punctele de vedere, inclusiv financiar, și incluzive. Dovezile arată că numai serviciile de înaltă calitate de educație și îngrijire a copiilor preșcolari aduc beneficii; serviciile de proastă calitate au efecte negative semnificative asupra copiilor și a societății în general⁵⁹. Măsurile și reformele de politică trebuie să acorde prioritate aspectelor legate de calitate.
- (10) În general, statele membre investesc considerabil mai puțin în educația și îngrijirea copiilor preșcolari decât în învățământul primar. După cum se arată în raportul de evaluare a progreselor privind obiectivele de la Barcelona⁶⁰, în prezent nu există destule locuri disponibile în cadrul serviciilor de educație și îngrijire a copiilor preșcolari, iar cererea depășește oferta în aproape toate țările. S-a demonstrat că indisponibilitatea și inaccesibilitatea din toate punctele de vedere, inclusiv financiar, a acestor servicii reprezintă una dintre principalele bariere în calea utilizării lor⁶¹.
- (11) Parlamentul European, în rezoluția sa din 14 septembrie 2017 privind o nouă agendă pentru competențe în Europa⁶², invită statele membre să crească calitatea și să extindă accesul la educația și îngrijirea copiilor preșcolari și să încerce să soluționeze problema lipsei de infrastructuri suficiente care să ofere servicii de îngrijire a copiilor de calitate și accesibile pentru toate nivelurile de venit, precum și să ia în considerare acordarea accesului gratuit pentru familiile care trăiesc în sărăcie și excluziune socială.
- (12) Serviciile de educație și îngrijire a copiilor preșcolari trebuie să fie centrate pe copii; copiii învață cel mai bine în medii care se bazează pe participarea lor la activitățile de învățare și pe interesul lor față de acestea. Organizarea, alegerea activităților și a instrumentelor pedagogice fac adesea obiectul unui dialog între educatori și copii. Serviciile ar trebui să ofere un mediu sigur, primitiv și protector, precum și să ofere un spațiu social, cultural și fizic în care copiii să beneficieze de o serie de posibilități de a-

⁵⁷ Concluziile Consiliului din 7 martie 2011 privind Pactul european pentru egalitatea de șanse între femei și bărbați (2011-2020),

[http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52011XG0525\(01\)&from=EN](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52011XG0525(01)&from=EN)

⁵⁸ Comunicarea Comisiei (2017), O inițiativă pentru sprijinirea echilibrului dintre viața profesională și cea privată a părinților și îngrijitorilor care lucrează, COM(2017) 252 final.

⁵⁹ Melhuish, E.; et al.; (2015). *A Review of Research on the Effects of Early Childhood Education and Care on Child Development*. Raportul de proiect CARE, <http://ecec-care.org/>.

⁶⁰ Raportul Comisiei privind dezvoltarea structurilor de îngrijire pentru copiii de vârstă mică în vederea sporirii participării femeilor la piața forței de muncă, a obținerii echilibrului între viața profesională și cea privată pentru părinții care lucrează și a realizării unei creșteri durabile și favorabile incluziunii în Europa („obiectivele de la Barcelona”), COM(2018) 273 final; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018DC0273&rid=1>

⁶¹ OCDE (2017), *Starting Strong 2017: Key OECD Indicators on Early Childhood Education and Care* <http://dx.doi.org/10.1787/9789264276116-en>; Recomandarea Consiliului (2013) cu privire la măsurile de integrare efectivă a romilor în statele membre [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013H1224\(01\)&from=en](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013H1224(01)&from=en); și Eurofound (2015), *Early childhood care: Accessibility and quality of services*, https://www.eurofound.europa.eu/sites/default/files/ef_publication/field_ef_document/ef1512en.pdf.

⁶² Rezoluția Parlamentului European din 14 septembrie 2017 privind o nouă agendă pentru competențe în Europa [2017/2002(INI)] P8_TA-PROV(2017)0360

și dezvolta potențialul. Furnizarea serviciilor este cel mai bine proiectată atunci când se bazează pe premiza fundamentală că educația și îngrijirea sunt inseparabile.

- (13) Într-un context stabilit prin reglementări naționale, regionale sau locale, familiile ar trebui să fie implicate în toate aspectele educației și ale îngrijirii copiilor lor. Familia reprezintă primul și cel mai important mediu de creștere și dezvoltare a copiilor, iar părinții și tutorii sunt responsabili pentru bunăstarea, sănătatea și dezvoltarea fiecărui copil. Serviciile de educație și îngrijire a copiilor preșcolari reprezintă o oportunitate ideală pentru a crea o abordare integrată, întrucât acestea conduc la un prim contact personal cu părinții. Părinții care se confruntă cu probleme ar putea beneficia de servicii de consiliere individuală în cursul vizitelor la domiciliu. Pentru ca implicarea lor să fie efectivă, serviciile de educație și îngrijire a copiilor preșcolari ar trebui să fie proiectate în parteneriat cu familiile și să fie bazate pe încredere și pe respect reciproc⁶³.
- (14) Participarea la educația și îngrijirea copiilor preșcolari poate constitui un instrument eficient pentru realizarea echității sociale pentru copiii aflați într-o situație defavorizată, precum unii copii din familii de migrați, de refugiați sau aparținând unei minorități etnice (de exemplu, romii), copiii cu nevoi speciale sau cu handicap, copiii aflați în structuri de îngrijire alternativă și copiii străzii, copiii cu părinți încarcerați, precum și copiii din gospodării expuse unui risc ridicat de sărăcie și de excluziune socială, cum ar fi copiii din familii monoparentale sau din familii numeroase. Copiii refugiați au nevoie de sprijin consolidat, din cauza situației lor vulnerabile. Sărăcia, factorii de stres fizic și emoțional, traumele și absența competențelor lingvistice le pot limita perspectivele educaționale viitoare și integrarea cu succes într-o societate nouă. Participarea la educația și îngrijirea copiilor preșcolari poate contribui la atenuarea acestor factori de risc.
- (15) Asigurarea unei educații și a unei îngrijiri incluzive a copiilor preșcolari poate contribui la concretizarea angajamentelor asumate de statele membre în cadrul Convenției ONU cu privire la drepturile copilului⁶⁴ și al Convenției Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap⁶⁵, pe care le-au semnat toate statele membre.
- (16) Publicarea în 2014 a unei propuneri de principii-cheie pentru un cadru de calitate⁶⁶ a fost prima declarație a unor experți europeni din 25 de țări cu privire la calitatea educației și a îngrijirii copiilor preșcolari. Declarațiile se bazează pe cinci dimensiuni: accesul, forța de muncă, programa de învățământ, monitorizarea și evaluarea, precum și guvernanta și finanțarea. În total, sunt formulate zece declarații privind consolidarea calității serviciilor de educație și îngrijire a copiilor preșcolari. Acest document a fost

⁶³ Un document de politică elaborat de *Children in Europe* (2008), *Young children and their services: developing a European approach*, http://www.edizionijunior.com/public/INSERTI/CiE%20Policy%20Paper_april%202008_INGLESE.pdf.

⁶⁴ Convenția cu privire la drepturile copilului (1989), <http://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/CRC.aspx>.

⁶⁵ Convenția Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap (2006), [Convenția Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap](#).

⁶⁶ Grupul de lucru tematic privind educația și îngrijirea copiilor preșcolari ECEC (2014), Propunere de principii-cheie ale unui cadru de calitate pentru educația și îngrijirea copiilor preșcolari, raport al Grupului de lucru privind educația și îngrijirea copiilor preșcolari, care își desfășoară activitatea sub egida Comisiei Europene, http://ec.europa.eu/assets/eac/education/policy/strategic-framework/archive/documents/ecec-quality-framework_en.pdf.

comunicat în multe țări de către părțile interesate de la nivel local implicate în promovarea politicilor, cercetare și inițiative de formare. În aceste țări, proiectul de cadru a acționat ca un catalizator puternic pentru schimbare, întrucât a contribuit la procesele de consultare în materie de politici care au sprijinit căile existente de reforme.

- (17) Toate cele cinci dimensiuni ale cadrului de calitate sunt esențiale pentru garantarea unor servicii de înaltă calitate. În special, activitatea profesioniștilor din domeniul educației și îngrijirii copiilor preșcolari are un impact de lungă durată asupra vieții copiilor. Cu toate acestea, în multe țări, profesia lor are mai degrabă o vizibilitate scăzută și un statut inferior⁶⁷.
- (18) Pentru a-și îndeplini rolul profesional în sprijinirea copiilor și a familiilor lor, personalul din sectorul educației și îngrijirii copiilor preșcolari necesită cunoștințe, competențe și aptitudini complexe, precum și o înțelegere aprofundată a dezvoltării copilului. Profesionalizarea personalului este esențială, întrucât nivelurile mai ridicate de pregătire se corelează în mod pozitiv cu servicii de mai bună calitate, cu interacțiuni de mai mare calitate între personal și copii și, prin urmare, cu rezultate mai bune în materie de dezvoltare a copiilor⁶⁸.
- (19) Mulți furnizori de servicii lucrează cu asistenți al căror rol principal este de a sprijini educatorii, care lucrează direct cu copiii și cu familiile. Asistenții au de obicei un nivel mai redus de calificare decât educatorii, iar în multe țări nu este necesară calificarea pentru a deveni asistent. Prin urmare, este necesară profesionalizarea personalului, inclusiv a asistenților⁶⁹. Dezvoltarea profesională continuă face parte integrantă din consolidarea competențelor asistenților.
- (20) Un cadru de calitate sau un document echivalent poate constitui un element eficient de bună guvernare în domeniul educației și îngrijirii copiilor preșcolari. Potrivit opiniei experților și unei reexaminări recente a politicilor⁷⁰, țările care elaborează și pun în aplicare cadre de calitate adoptă abordări mai cuprinzătoare și mai coerente cu privire la reforme.
- (21) Statele membre au stabilit criterii de referință și obiective privind participarea copiilor la educația și îngrijirea copiilor preșcolari. În 2002, Consiliul European de la Barcelona a stabilit obiective⁷¹ potrivit cărora, până în 2010, trebuie să se asigure servicii de îngrijire a copiilor pentru cel puțin 90 % dintre copiii cu vârsta între 3 ani și vârsta de școlarizare obligatorie și pentru cel puțin 33 % din copiii mai mici de 3 ani. Aceste obiective au fost reafirmate în Pactul european pentru egalitatea de șanse între femei și bărbați (2011-2020). Analiza progreselor înregistrate în direcția respectării acestor criterii de referință este detaliată în raportul Comisiei privind obiectivele de la

⁶⁷ Eurofound (2015), *Early childhood care: working conditions, training and quality-A systematic review* <https://www.eurofound.europa.eu/de/publications/report/2015/working-conditions-social-policies/early-childhood-care-working-conditions-training-and-quality-of-services-a-systematic-review>.

⁶⁸ Comisia Europeană (2011), *CoRe: Competence Requirements in Early Childhood Education and Care*, <https://download.ei-ie.org/Docs/WebDepot/CoReResearchDocuments2011.pdf>.

⁶⁹ Peeters, J.; Sharmahd, J.; Budginaitė I. (2016), *Professionalisation of Childcare Assistants in Early Childhood Education and Care (ECEC): Pathways towards Qualification*, raport NESET II, <http://www.earlychildhoodworkforce.org/node/228>.

⁷⁰ Lazzari A. (2017), *The current state of national ECEC quality frameworks, or equivalent strategic policy documents, governing ECEC quality in EU Member States*, raport NESET II.

⁷¹ Concluziile Președinției, Consiliul European de la Barcelona, 15-16 martie 2002, SN 100/1/02 REV 1. http://ec.europa.eu/invest-in-research/pdf/download_en/barcelona_european_council.pdf

Barcelona⁷². Cadrul strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării profesionale⁷³ a stabilit un criteriu de referință de 95 % în ceea ce privește participarea copiilor cu vârsta între patru ani și vârsta de începere a învățământului primar.

- (22) În ultimii ani, statele membre au înregistrat, în general, progrese satisfăcătoare în ceea ce privește îmbunătățirea disponibilității serviciilor de educație și îngrijire a copiilor preșcolari. Criteriul de referință privind educația și formarea profesională 2020 și obiectivul de la Barcelona privind copiii mai mici de trei ani au fost îndeplinite. Obiectivul de la Barcelona privind copiii cu vârsta între 3 ani și vârsta de școlarizare obligatorie nu a fost încă îndeplinit, în pofida progreselor înregistrate începând din 2011. În 2016, 86,3 % dintre copiii din această grupă de vârstă au participat la educația și îngrijirea copiilor preșcolari. Aceste medii nu indică însă diferențele existente între statele membre, între regiuni și între grupurile sociale⁷⁴. Sunt necesare eforturi suplimentare pentru a se asigura accesul tuturor copiilor la servicii de înaltă calitate de educație și îngrijire a copiilor preșcolari de îndată ce părinții solicită acest lucru. În special, sunt necesare măsuri specifice pentru a extinde accesul copiilor aflați în situații defavorizate⁷⁵.
- (23) Prezenta recomandare urmărește să stabilească o definiție comună a calității în cadrul sistemului de educație și îngrijire a copiilor preșcolari. Ea stabilește acțiuni pe care guvernele le-ar putea avea în vedere, în funcție de circumstanțele specifice de la nivel național. Prezenta recomandare abordează, de asemenea, părinții, instituțiile și organizațiile, inclusiv partenerii sociali și organizațiile societății civile care au drept scop consolidarea sectorului.
- (24) Educația și îngrijirea copiilor preșcolari, în sensul prezentei recomandări⁷⁶, ar trebui înțeleasă ca referindu-se la orice servicii reglementate care asigură educație și îngrijire pentru copii începând de la naștere până la vârsta școlarizării primare obligatorii - indiferent de cadrul, finanțarea, orarul sau conținutul programei - și include îngrijiri în centre de zi și în cadrul familiei, servicii finanțate din fonduri private sau publice și servicii destinate nivelului preșcolar.
- (25) Prezenta recomandare respectă pe deplin principiile subsidiarității și proporționalității.

RECOMANDĂ STATELOR MEMBRE:

În conformitate cu legislația națională și europeană, cu resursele disponibile și cu condițiile de pe plan național și în strânsă cooperare cu toate părțile interesate relevante:

⁷² Raportul Comisiei privind dezvoltarea structurilor de îngrijire pentru copiii de vârstă mică în vederea sporirii participării femeilor la piața forței de muncă, a obținerii echilibrului între viața profesională și cea privată pentru părinții care lucrează și a realizării unei creșteri durabile și favorabile incluziunii în Europa („obiectivele de la Barcelona”), COM(2018) 273 final; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018DC0273&rid=1>

⁷³ Raportul comun pentru 2015 al Consiliului și al Comisiei privind punerea în aplicare a Cadrului strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării profesionale (ET 2020) - *Noi priorități pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării profesionale*, 2015/C 417/04.

⁷⁴ Raportul Comisiei privind dezvoltarea structurilor de îngrijire pentru copiii de vârstă mică în vederea sporirii participării femeilor la piața forței de muncă, a obținerii echilibrului între viața profesională și cea privată pentru părinții care lucrează și a realizării unei creșteri durabile și favorabile incluziunii în Europa („obiectivele de la Barcelona”), COM(2018) 273 final; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018DC0273&rid=1>

⁷⁵ Comisia Europeană (2017), [Monitorul educației și formării](#)

⁷⁶ ISCED 0.1 și ISCED 0.2.

1. Să îmbunătățească accesul la sisteme de înaltă calitate de educație și îngrijire a copiilor preșcolari, în concordanță cu declarațiile stabilite în „Cadrul de calitate pentru educația și al îngrijirea copiilor preșcolari” prezentat în anexa la prezenta recomandare și cu cel de-al 11-lea principiu al Pilonului european al drepturilor sociale.
2. Să depună eforturi pentru a garanta că serviciile de educație și îngrijire a copiilor preșcolari sunt accesibile din toate punctele de vedere, inclusiv financiar, și incluzive. S-ar putea avea în vedere:
 - (a) analizarea ofertei și a cererii din partea familiilor pentru a adapta mai bine oferta de servicii de educație și îngrijire a copiilor preșcolari la necesitățile lor, respectând alegerea părinților;
 - (b) analizarea și abordarea tuturor barierelor cu care s-ar putea confrunta familiile, precum costurile, barierele legate de sărăcie, amplasarea geografică, inflexibilitatea orarului, barierele culturale și lingvistice, discriminarea și lipsa informațiilor;
 - (c) stabilirea contactului cu toate familiile, în special cu familiile aflate într-o situație defavorizată, pentru a le informa cu privire la beneficiile participării la educația și îngrijirea copiilor preșcolari și pentru a consolida încrederea în servicii;
 - (d) asigurarea faptului că toți copiii au acces la servicii de educație și îngrijire a copiilor preșcolari accesibile din punct de vedere financiar și de bună calitate, în mod ideal, prin depunerea unor eforturi la nivelul de guvernare adecvat în vederea instituirii dreptului la un loc de bună calitate în cadrul sistemului de educație și îngrijire a copiilor preșcolari;
 - (e) furnizarea de servicii incluzive de educație și îngrijire a copiilor preșcolari pentru toți copiii, inclusiv pentru cei care provin din medii diverse, pentru cei cu nevoi educaționale speciale sau cu handicap, evitând segregarea și stimulând participarea lor indiferent de statutul părinților sau al îngrijitorilor lor în cadrul pieței muncii;
 - (f) sprijinirea tuturor copiilor în învățarea limbii utilizate în cadrul activităților educative, apreciind și valorificând totodată limba maternă a copiilor.
3. Să sprijine profesionalizarea personalului din sectorul educației și îngrijirii copiilor preșcolari. În funcție de nivelul existent al calificărilor profesionale și de condițiile de lucru, succesul poate depinde, printre altele, de realizarea următoarelor acțiuni:
 - (a) îmbunătățirea statutului profesiilor din sectorul educației și îngrijirii copiilor preșcolari, prin crearea unor standarde profesionale, prin alinierea cerințelor în materie de calificare, a statutului profesional și a perspectivelor de carieră ale educatorilor din sectorul educației și îngrijirii copiilor preșcolari la cele ale cadrelor didactice din învățământul primar și prin crearea unor cursuri de profesionalizare a personalului cu un nivel redus sau inexistent de calificare, precum și a unor cursuri specifice pentru calificarea asistenților;
 - (b) îmbunătățirea educației inițiale și a dezvoltării profesionale continue pentru ca personalul să ia pe deplin în considerare necesitățile copiilor în materie de bunăstare, învățare și dezvoltare, precum și evoluțiile relevante la nivelul societății și să înțeleagă foarte bine drepturile copiilor;

- (c) acordarea de timp personalului pentru a participa la activități profesionale precum reflecția, planificarea, colaborarea cu părinții, dar și cu alți profesioniști și cu colegii;
 - (d) stabilirea obiectivului de a echipa personalul cu competențele necesare pentru a răspunde nevoilor individuale ale copiilor provenind din medii diferite și ale celor cu nevoi educative speciale sau cu handicap și de a pregăti personalul pentru gestionarea unor grupuri diverse.
4. Să îmbunătățească elaborarea programelor de învățământ preșcolar pentru a răspunde necesităților copiilor în materie de bunăstare și de educație. Printre abordările de sprijinire a elaborării programelor de învățământ, a învățării sociale și emoționale, precum și a dezvoltării competențelor lingvistice ale copiilor s-ar putea număra:
- (a) asigurarea unui echilibru între aspectele socioemoționale, bunăstare și învățare, recunoscând totodată importanța jocurilor, a contactului cu natura, precum și a rolului muzicii, artelor și activității fizice;
 - (b) încurajarea empatiei, a compasiunii și a sensibilizării în ceea ce privește egalitatea și diversitatea;
 - (c) oferirea de oportunități de expunere la limbi străine și de învățare a acestora de timpuriu, prin activități ludice, precum și luarea în considerare a unor programe bilingve destinate educației preșcolare;
 - (d) elaborarea de orientări pentru furnizorii de servicii referitoare la utilizarea, adaptată la vârstă, a instrumentelor digitale și a noilor tehnologii emergente;
 - (e) promovarea unei mai bune integrări a educației și îngrijirii copiilor preșcolari în procesul educațional și sprijinirea colaborării între personalul din sectorul educației și îngrijirii copiilor preșcolari și cel din sectorul învățământului primar, precum și a tranziției fără probleme a copiilor către învățământul primar.
5. Să promoveze monitorizarea și evaluarea transparentă și coerentă a serviciilor de educație și îngrijire a copiilor preșcolari la toate nivelurile, în vederea elaborării politicilor. Printre abordările eficiente s-ar putea număra:
- (a) utilizarea instrumentelor de autoevaluare, a chestionarelor, a orientărilor privind observarea, ca parte a gestionării calității la nivel de sistem și de servicii;
 - (b) utilizarea unor metode adecvate și adaptate vârstei pentru a încuraja participarea copiilor, a le asculta opiniile, preocupările și ideile și a ține seama de acestea în cadrul procesului de evaluare;
 - (c) punerea în aplicare a instrumentelor existente pentru a consolida caracterul incluziv al serviciilor de educație și îngrijire a copiilor preșcolari, cum ar fi instrumentul de autoanaliză privind un mediu de învățare incluziv în domeniul educației și îngrijirii copiilor preșcolari, elaborat de Agenția Europeană pentru Educație Specială și Incluzivă.
6. Să aibă în vedere o finanțare adecvată și crearea unui cadru juridic pentru furnizarea serviciilor de educație și îngrijire a copiilor preșcolari. S-ar putea avea în vedere:
- (a) creșterea investițiilor în educația și îngrijirea copiilor preșcolari, punându-se accentul pe disponibilitate, calitate și accesibilitate din punct de vedere

financiar, inclusiv utilizarea oportunităților de finanțare oferite de fondurile structurale și de investiții europene;

- (b) crearea și menținerea unor cadre de calitate adaptate la situațiile de la nivel național sau regional;
 - (c) promovarea unei mai bune integrări a serviciilor destinate familiilor și copiilor mai ales cu serviciile sociale și de sănătate;
 - (d) integrarea unor politici solide de protecție a copilului în cadrul sistemului de educație și îngrijire a copiilor preșcolari, pentru a contribui la protejarea copiilor împotriva tuturor formelor de violență.
7. Să prezinte, prin intermediul cadrelor și al instrumentelor existente, rapoarte referitoare la experiențele dobândite și la progresele înregistrate în ceea ce privește accesibilitatea și calitatea sistemelor de educație și îngrijire a copiilor preșcolari.

SALUTĂ INTENȚIA COMISIEI:

- 8. De a facilita schimbul de experiențe și de bune practici între statele membre, în contextul cadrului strategic pentru cooperarea în domeniul educației și formării profesionale și a programelor următoare, precum și în cadrul Comitetului pentru protecție socială.
- 9. De a sprijini cooperarea dintre statele membre, la cererea acestora, prin organizarea unor activități de învățare reciprocă și de consiliere reciprocă.
- 10. De a sprijini dezvoltarea unor servicii de înaltă calitate și incluzive de educație și îngrijire a copiilor preșcolari, prin punerea la dispoziție a fondurilor UE, în special în cadrul programului Erasmus+ și al fondurilor structurale și de investiții europene, inclusiv Interreg, fără a aduce atingere negocierilor privind următorul cadru financiar multianual.
- 11. De a propune criterii de referință sau obiective europene actualizate privind educația și îngrijirea copiilor preșcolari, care să vizeze furnizarea de servicii, în concordanță cu eventuala revizuire a criteriului de referință ET2020 și cu obiectivele de la Barcelona, ca urmare a consultărilor cu statele membre.
- 12. De a prezenta Consiliului rapoarte cu privire la monitorizarea recomandării în concordanță cu modalitățile de raportare ale cadrelor și instrumentelor existente.

Adoptată la Bruxelles,

Pentru Consiliu

Președintele